

1. Мягкий согласный [ђ] звучит, как слитно произнесенный звук [дьжь]. Кончик языка следует зафиксировать за нижними зубами.

Звонкий твердый согласный [џ] звучит, как слитно произнесенный звук [дж]. Подобный звук получается, когда мы произносим русский [ч] перед звонкими согласными, например: *врач дал, мяч был*. Чтобы [џ] получился достаточно твердым, нужно выпятить вперед и округлить губы.

2. Прочитайте, следя за произношением согласного [ђ].

ђак	туђи	вођ	Ђорђе
ђеврек	млађи	смуђ	ђурђевак
ђерам	гвожђе	глеђ	уђи

3. Прочитайте попарно слова с [ћ] и [ђ].

ђерка — ђердан	ћелав — ћерам	ћошак — ћон
ђебе — ђеврек	ћуд — ћубре	ћар — ћак
ћуд — ћул	ћилим — ћинђува	наћи — нађи
доћи — дођи	Каћа — Нађа	пећ — цеђ

4. Прочитайте, следя за произношением [џ].

џеп	џарати	џемпер	наруџбина
џамија	хоџа	џип	поруџбина
буџак	хаџија	беџ	отаџбина
оџак	хаџилук	бриџ	враџбина
џигерица	џабе	џон	

5. Прочитайте попарно слова с [џ] и [ч].

џелат — чело	џин — чин	џудо — чудо
џокеј — чокот	џак — чак	џеп — чеп

6. Прочитайте попарно слова с [џ] и [ђ].

џак — ђак	џем — ђем	џелат — ђерам
џунгла — ђулад	џумбус — ђурђевак	џин — уђи

7. ГЛАГОЛ **ИМАТИ**. Спряжение глагола **имати** «иметь» в настоящем времени.

Единственное число	Множественное число
ја има-М	ми има-МО
ти има-Ш	ви има-ТЕ
он (она, оно) има	они (оне, она) има-ЈУ

Примечание. Русский глагол *иметь* (я имею, ты имеешь...) носит книжный характер, поэтому при переводе сербского глагола **имати** обычно используют конструкцию «у кого есть», например:

Да ли имате породицу? (Имате ли породицу?) «У вас есть семья?» — Да, имам породицу. «Да, у меня есть семья». Да ли имате брата или сестру? (Имате ли брата или сестру?) «У вас есть брат или сестра?» — Да, имам брата. «Да, у меня есть брат». Да, имам сестру. «Да, у меня есть сестра».

8. АККУЗАТИВ (ВИНИТЕЛЬНЫЙ ПАДЕЖ) ЕДИНСТВЕННОГО ЧИСЛА СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ.

Существительные мужского рода в форме accusativa единственного числа имеют разные окончания: одушевленные (кто?) имеют окончание -А, неодушевленные (что?) совпадают по форме с номинативом (именительным падежом). У существительных женского рода (на -а) окончание -У, а существительные среднего рода в форме accusativa совпадают с номинативом.

Слова в форме винительного падежа обычно указывают на прямой объект (Имам сестру «У меня есть сестра = Я имею сестру») или отвечают на вопрос «куда?» (Идем у библиотеку «Я иду в библиотеку»).

Номинатив	Вопрос	Аккузатив
Ово је кључ.	Шта имам?	Имам кључ.
Ово је мој брат.	Кога имам?	Имам брат-А
Ово је мој отац.	Кога имам?	Имам оц-А.
Ово је моја торба.	Шта имам?	Имам торб-У.
Ово је моја сестра.	Кога имам?	Имам сестр-У.
Ово је моје перо.	Шта имам?	Имам перо.
Ово је моје дете.	Кога имам?	Имам дете.

9. Ответьте утвердительно на вопрос: *Да ли имаш торбу?* — *Да, имам торбу.*

Да ли имам ташну? Да ли имаш оловку? Да ли (он) има ауто? Да ли (она) има стан? Да ли имамо учионицу? Да ли имате уџбеник српског језика? Да ли имају кућу? Да ли имате децу? Да ли имаш сина?

10. Составьте предложения с глаголом **имати** по модели: *Ово је мој стан. — Имам стан.*

Ово је моја торба. Ово је твој уџбеник. То је његов кофер. Оно је њен син. Ово је наша учионица. То је ваш сто. Оно је њихово двориште. Ово је наша породица. То је моја мајка. Ово је мој отац.

11. ГЛАГОЛЫ «А-ГРУППЫ» И «И-ГРУППЫ».

Спряжение глаголов типа **слушати** «слушать», **радити** «делать, работать» в настоящем времени.

Сербские глаголы в форме настоящего времени указывают на действия, события и т. д., которые имеют место сейчас (Шта радиш? — Слушам музику. «Что ты делаешь? — Слушаю музику»), регулярно (Радим у амбасади. «Я работаю в посольстве»), а также могут относиться к будущему (Шта радиш сутра? — Сутра радим. «Что ты делаешь завтра? — Завтра я работаю»). Общий вопрос строится с помощью частиц **ли**, **да ли**: Да ли слушаш музику? (Слушаш ли музику?) — Да (Не). Отрицательные формы: **не** радим, **не** слушам и т. д.

Обычно глаголы в инфинитиве оканчиваются на **-ти**, но иногда на **-ћи**, напр., **ићи** «идти, ехать». Так же, как глагол **слушати**, спрягаются многие глаголы с гласным А перед окончанием инфинитива **-ТИ**. Так же, как глагол **радити** спрягаются многие глаголы с инфинитивом на **-ИТИ**, реже **-ЕТИ** (воleti «любить», седети «сидеть»), иногда **-АТИ** (држати «держать»).

Единственное число	Множественное число
ја слуша-М, рад-ИМ	ми слуша-МО, рад-ИМО
ти слуша-Ш, рад-ИШ	ви слуша-ТЕ, рад-ИТЕ
он (она, оно) слуша, рад-И	они (оне, она) слуша-ЈУ, рад-Е

12. Запомните спряжение глагола а) **учити**
«1. учить 2. заниматься (в библиотеке и т. п.)».

Вставьте нужные формы в предложения.

ја уч-им	ми уч-имо
ти уч-иш	ви уч-ите
он (она, оно) уч-и	они (оне, она) уч-е

Студент... граматику. Ја... поему. Да ли ти... српски језик? Сада ми... у библиотеци. Да ли ви много...? Милош и Страхиња... правило.

б) **говорити** «говорить» — см. **учити**. Говорити српски (руски, немачки, енглески...) «говорить» по-србски (по-руски, по-немецки, по-англијски...).

Ја не... српски. Да ли ви... руски? То су Немци,... немачки. Који језик он...? Да ли ти... енглески? Ми сви... руски.

в) **улазити** «входить, въезжать» — см. **учити**.

Ја... у собу. Ти... у кућу. Зора... у хотел. Ми... у аутобус. Да ли ви... у самопослугу? Да ли студенти... у учионицу?

г) **седети** «сидеть» — см. **учити**.

Туристи... у аутобусу. Где ви обично...? Ми обично... овде. А Милан... тамо. Ја... на столици. А где ти...?

д) Запомните спряжение глагола **знати** «знать». Вставьте нужные формы в предложения.

ја зна-м	ми зна-мо
ти зна-ш	ви зна-те
он (она, оно) зна	они (оне, она) зна-ју

Ја... српски језик. Студент... граматику. Да ли ти... ту поему? Да ли ви сви... правило? Ја и Владимир... енглески језик. Туристи не... српску историју.

е) **студирати** «изучать, учиться (в университете)» — см. **знати**.

Страхиња... математику. Ми... историју. Шта ти...? Да ли ви... у Москви? Ја... физику. Ми... медицину.

ж) **питати** «спрашивать» см. **знати**.

Дете... мајку. Ја не... вас. Кога ви...? Да ли ти... мене? Студенти... професора. Ми... где је наша учионица.

з) **одговарати** «отвечать» — см. **питати**.

Дете пита, а мајка... Шта ви...? Ја... кад знам одговор. Зашто ти не... на питање? Студенти... на питања. Ми ништа не... зато што не знамо одговор.

13. Дополните предложения глаголом в нужной форме, например: *Ја учим. И Петар ... — И Петар учи.*

а) Ја седим. И Зора... Александар учи. И ти... Гордана говори. И ја... Професор улази. И ја... Ја радим. И ти... Милош и Страхиња улазе. И Небојша... Ми седимо. И они... Он говори. И ми... Гордана ради. И они... Ви учите. И они... Ми улазимо. И она...

б) Ја знам немачки. И Александар... Марија зна руски. И ја... Ти питаш. И Петар... Професор одговара. И студенти... Петар и Александар знају руски. И Наталија... Ми знамо енглески. И ти... Ви питате. И ми... Они одговарају. И ви... Професор пита. И студенти... Наталија слуша. И Петар и Александар...

14. Прочитајте и преведите текст.

још еще
већ 1. уже 2. а;
Не радим, већ студирам. «Я не работаю, а учусь»

кад (а)	когда
као	как, словно (сравнительный союз; не путайте с местоимением како)
дечак	мальчик
тетка	тетка (сестра отца или матери)
стриц	дядя (брат отца; сравните: ујак «брат матери»)
обично	обычно
често	часто
понекад	иногда
објашњавати (објашњавам)	объяснять
правило	правило
играти (играм)	играть; играти фудбал играть в футбол
задатак	задание

Зовем се Небојша. Ја сам још мали дечак. Имам маму и тату. Моји родитељи су професори, раде на универзитету. Али данас не раде зато што је недеља. Ја учим у школи енглески језик. Већ помало говорим енглески. На столу су моји уџбеници. Читам текст. Тај текст је тежак. Сви текстови у уџбенику нису лаки. Али имам тетке Крстину и Марину. Оне студирају енглески језик на универзитету. Кад не знам неку реч обично питам Крстину или Марину. Оне одговарају на моја питања и често објашњавају тешка правила. Мој стриц Страхиња је студент као моје тетке. Много воли фудбал. Понекад ја и Страхиња играмо фудбал у дворишту. На жалост сада не играм фудбал, већ учим задатке.

Ответьте на вопросы:

- Како се зове дечак?
Кога има Небојша?
Шта су његови родитељи?
Који језик учи у школи?
Да ли већ добро зна енглески?
Зашто пита тетке?
Јесу ли правила тешка или лака?
Шта студирају тетке?
Да ли Небојша и Страхиња често играју фудбал?
Да ли ви играте фудбал?
Који језик учите?
Који језик још знате?
Да ли радите тешке задатке?
Да ли често питате професора?
Шта обично објашњава професор?

Запомните:

Драго ми је што вас видим! «Рад (рада) вас видеть!»

И мени такође. «Я тоже (рад, рада)»

До виђења, пријатно. «До свидания, всего доброго»

Хвала, такође. «Спасибо, вам таже»

Пријатно! «Приятного аппетита!»

Хвала, такође! «Спасибо, вам тоже!»

15. Прочитайте и переведите диалог. Замените выделенные слова словами в скобках.

Милошу! **вокатив (звательный падеж)**
от имени Милош

Новаче!	вокатив от имени Новак
амбасада	посольство
помало	немного
уџбеник	учебник
ево	вот
џеп	карман

- Добар дан, Милошу! Драго ми је што вас видим.
 — И мени такође, Новаче!
 — Да ли радите овде, у Москви?
 — Не. Ја сам турист. А ви?
 — Ја овде радим у амбасади.
 — Знате ли руски?
 — Знам помало. Учим руски језик и говорим руски.
 Ево, у џепу имам уџбеник.
 — До виђења.
 — До виђења, пријатно.
 (у Лондону — енглески; у Паризу — француски;
 у Берлину — немачки)

16. Прочитајте и преведите дијалог.

куцати	стучать
неко	кто-то
нешто	что-то
тата	папа
мама	мама
можда	может быть
тачно	точно, правильно
*цвет	цветок
за тебе	для тебя
чоколада	шоколадка
Зоро!, Надо!	вокатив от имен Зора, Нада
*стављати	ставить, класть

*сипати	наливать, насыпать
*само	только
на жалост	к сожалению
ружа	роза
џезва	джезва, турка
кувати	готовить, варить

- Мама, неко куца.
 — Можда је то тата?
 — Не, није тата. Он има кључ.
 — Ах, знам ко куца. То је моја пријатељица Зора.
 — Тачно, мама! Зора има цвет у руци.
 — Здраво, Зоро! Баш ми је драго што си овде!
 — Здраво Надо! Како си?
 — Хвала, добро. А ти?
 — И ја сам добро, хвала. Ова ружа је за тебе. Имам нешто у ташни. То је чоколада. На жалост, имам само једну чоколаду. Небојша, ова чоколада је за тебе.
 — Шта радиш?
 — Сипам воду у ову вазу.
 — Зашто?
 — Зато што стављам цвет у вазу. У вази је вода. Сад је цвет у води. То је лепа жута ружа.
 — Шта је у џезви?
 — У џезви је кафа. Кувам кафу за тебе. Твоја шоља је на столу. Сад је кафа у шољи. Пријатно!
 — Хвала, такође!

Согласитесь или не согласитесь:

То је тачно. «Это верно». То није тачно. «Это неверно».

Нада није у кући.

Тата има кључ.

Зора куца.

Зора има нову ташну.

Небојша има цвет у руци.

То је бела ружа.

Небојша ставља цвет у вазу.

У вази је вода.

Нада кува чај.

Шоља је у руци.

- 17. Поставьте вопрос по модели: *Зора има цвет у руци.* — б) *Да ли Зора има цвет у руци?* а) *Има ли Зора цвет у руци?*

Зора има чоколаду у ташни. Неко куца. Небојша не зна, ко куца. Мама и тата имају кључ. Имаш нову ташну у руци. Имате само једну чоколаду. Сви знају чија је то чоколада. Небојша сипа воду у вазу. Он ставља цвет у вазу. Зора и Нада су пријатељице.

18. Составьте диалоги по модели:
— *Стављам ташну на сто.* — *Где је ташна?*
— *Ташна је на столу.*

Стављам торбу на столицу. Стављам цвет у вазу. Стављам вазу на телевизор. Стављам кључ у ташну. Стављам сто у кућу. Стављам дете у аутомобил.

19. Ответьте на вопросы: *Ко куца? (Зора)* — *Зора куца.*

Ко има цвет у руци? (Нада) Ко ставља цвет у воду? (дечак) Ко то пита? (ја) Ко студира у Москви? (ми) Ко сипа воду у вазу? (ти) Ко одговара на питања? (ви)

- 20. Ответьте на вопросы: *Шта имаш у руци? (ташина)* — *Имам ташну у руци.*

Шта она има у руци? (цвет) Шта имају Нада и Зора? (чоколада) Шта ми имамо у ташни? (кључ) Шта имате у вази? (вода) Шта имаш у соби? (телевизор) Шта Драган има на селу? (кућа) Шта студент има у џепу? (убеник)

- 21. Переведите на сербский язык.

а) У Зоры новая сумка. У нее в руке цветок. Это желтая роза. У тебя есть ключ? — Да у меня есть ключ. Ключ (лежит) в кармане. У вас есть брат или сестра? — У моего папы есть брат. Его зовут Страхиня. Он мой дядя. У моей мамы тоже есть брат. Он мой дядя. У мамы есть сестра, и у папы есть сестра. Это мои тетки.

б) Что вы делаете в Белграде? — Я здесь работаю в посольстве. — А ваш сын? — Он учится. Мы немного говорим по-сербски и учим сербский язык. Вот, у меня в кармане учебник. — А мы туристы. Мы здесь говорим по-русски. — Почему? — Потому что мы не знаем сербский язык. Мы спрашиваем по-русски, а люди отвечают по-сербски. В Лондоне мы говорим по-английски, потому что хорошо знаем английский язык.

22. Перепишите латиницей задания 2, 3, 4, 5, 6, 14.

23. Добро пожаловать в Сербию и Черногорию!

Прочитайте слова и предложения и перепишите их кириллицей.

Dobro došli!
obala

Добро пожаловать!
берег; duž obale вдоль
побережья

klima (ж)	климат
klima-uređaj	кондиционер
odmor	отдых
odmarati se (odmaram se)	отдыхать
kupatilo	ванна
bazen za plivanje	плавательный бассейн
plivati (plivam)	плавать (о человеке)
ploviti (plovim)	плавать (на лодке, на теплоходе)
sunčati se (sunčam se)	загорать
igrati (igram)	здесь: танцевать
povrće	овоши
voće	фрукты
uvek	всегда
uveče	вечером
diskoteka	дискотека

Jadran je lepo mesto za odmor. Klima je topla. Vreme je lepo, toplo i sunčano u maju, junu, julu, avgustu i septembru. Hoteli su udobni. Turisti imaju klima-uređaj, televizor, telefon, kupatilo. Plaže su čiste i lepe. Turisti se lepo odmaraju: sunčaju se na plaži, plivaju u moru ili u bazenu za plivanje. Oni često plove brodom ili čamcem duž obale. Restorani su odlični. Turisti uvek imaju povrće i voće. Uveče devojke i mladići slušaju lepu muziku i igraju u baru ili na diskoteci. Dobro došli na plavi Jadran!

Расскажите об отдыхе на Адриатике от первого лица множественного числа.

Mi se odmaramo na Jadranu. U hotelu mi... klima-uređaj, televizor, telefon i kupatilo.... na plaži,... u moru ili u bazenu, često... brodom ili čamcem duž obale. U restoranu, u prodavnici i na pijaci uvek... povrće i voće. Uveče... lepu muziku i... na diskoteci.

Словарь

амбасада	посольство
број	номер
вода	вода
доћи	прийти; Доћи! Приходи! (буквально: Приди!)
ђак	ученик
гвожђе	железо
говорити	говорить; говорити руски (срп- енглески, немачки, француски)
ски,	по-русски (по-сербски, по-английчки, по-французски, по-немецки)
говорити	потому что
зато што	занят
заузет	почему
зашто	привет
здраво	знать
знати	иметь; у кого есть
имати (имам)	идти, ходить, ехать, ездить
ићи (идем)	стучать
куцати	может быть
можда	новый
нов	отвечать
одговарати	ответ
одговор	вопрос
питање	спрашивать
*питати	работа
посао	1. делать; 2. работать
радити	сидеть
седети	наливать, насыпать
*сипати	ставить, класть
*стављати	1. изучать; 2. учиться в университете
студирати	

тачно	точно, верно, правильно
улазити	входить, въезжать
ући	войти; Ући! Войди!
учити	1. учить; 2. заниматься (в библиотеке и т. п.)
*цвет	цветок
цабе	зря, даром
џак	мешок
џамија	мечеть
џезва	джезва, турка
џеп	карман

УРОК 6

1. Сербский согласный [р] может быть слоговым, то есть функционировать подобно гласным звукам. Слоговой [р] произносится более энергично и длительно, как если бы мы подражали рычанию: р-р-р-... Слоговой [р] может быть в середине или в начале слова: *трг* «площадь», *прст* «палец», *рт* «мыс», *рвач* «борец».

Прочитайте раскатисто, избегая призвука «э» или «ы».

врх	крст	врба	срце	црни	четврти
крв	прст	дрво	црква	црвени	четрнаест
трг	смрт	грло	први	цртати	четвртак

Прочитайте попарно сербские и русские слова:

врх — верх	крст — крест	први — первый
врба — верба	дрво — дерево	грло — горло
крв — кровь	прст — перст	смрт — смерть
црква — церковь	срце — сердце	трг — торг

Прочитайте словосочетания.

Црвени трг «Красная площадь», Црвени крст «Красный крест», срдачан поздрав «сердечный привет», цртани филм «мультифильм», зоолошки врт «зоопарк», брзи воз «скорый поезд», крвна група «группа крови», крвна слика «анализ крови», крвни притисак «кровяное давление».

2. ГЛАГОЛЫ «Е-ГРУППЫ». Спряжение в настоящем времени глаголов типа **звати** «звать».

Единственное число	Множественное число
ја зов-ЕМ	ми зов-ЕМО
ти зов-ЕШ	ви зов-ЕТЕ
он (она, оно) зов-Е	они (оне, она) зов-У

Запомните спряжение некоторых глаголов этого типа. Вставьте нужные формы в предложения:

а) **писати** «писать»

ја пиш-ем   ми пиш-емо
ти пиш-еш   ви пиш-ете
он (она) пиш-е   они (оне) пиш-у

Шта ти...? Ја... задатак из српског језика. Студенти... тест. Да ли ви често... писма? Професор... књигу. Ја и мој колега... уџбеник.

б) **путовати** «путешествовать, ехать, ездить»

ја путуј-ем   ми путуј-емо
ти путуј-еш   ви путуј-ете
он (она) путуј-е   они (оне) путуј-у

Студенти често.... Када ти...? У коју земљу ви...? Ја не... често зато што много радим. Ми обично... авионом. Њен муж често... у иностранство. (за границу)

в) **чути** «слышать»

ја чуј-ем   ми чуј-емо
ти чуј-еш   ви чуј-ете
он (она) чуј-е   они (оне) чуј-у

Она нешто говори, али ја не... Да ли ме ти добро...? Зашто ви нас не...? Милан те не... зато што је далеко.

Стари људи често слабо... Ми вас одлично... кад говори-те гласно. (громко)

г) К этому типу относятся и глагол **ићи**, который соответствует по смыслу русским глаголам «идти, ходить, ехать, ездить». Запомните спряжение этого глагола в настоящем времени.

ја ид-ем   ми ид-емо
ти ид-еш   ви ид-ете
он (она, оно) ид-е   они (оне, она) ид-у

Вставьте нужную форму глагола **ићи** в предложения.

Драгица... у биоскоп. Ја... у амбасаду. Да ли ви... у парк? Ја и Гордана... у музеј. Милош и Страхиња... на стадион. Када ти... на посао?

3. Прочитайте и переведите диалог — телефонный разговор. Разыграйте диалог, заменяя выделенные слова словами в скобках.

овде

називая себя по телефону, принято говорить не «это...», а «**овде** ...». Глагол **је** при этом не употребляется.

код куће

дома

телефонирати

звонить по телефону

звати (зовем)

здесь: звонить по телефону

За тебе! (За вас!)

здесь: тебя (вас) к телефону!

разумети

понимать, понять

лош

плохой

киша пада

дождь идет

кишобран

зонт

чекати

ждать

одмах

сразу, прямо сейчас

заузет   занят
посао   работа; на послу на работе
*сам (сама)   один (одна)
ћао   чао, пока

— Хало. Овде Драгица Вукадиновић.
— Изволите, овде Драгана Костић..
— Да ли је Гордана код куће?
— Да. Код куће је. (Гоцо, за тебе!)
— Здраво, Гоцо. Зовем из биоскопа. Зашто ниси у биоскопу?
— Молим? Извините, не разумем вас.
— Да ли ме сада чујеш? Питам зашто ниси у биоскопу.

— Зато што је време лоше. Киша пада.
— У биоскопу је добар филм.
— Какав је филм?
— Музички филм.
— То је интересантно. Али пада киша.
— То није страшно. Имаш кишобран.
— Добро. Идем одмах.
— Да ли и твој муж иде?
— Не. Он нешто пише. Сутра путује у Москву. Веома је заузет. Идем сама.
— Чекам те у биоскопу. Ћао!
Ћао!

(Он нешто чита. Он нешто ради. Он пакује кофер.)

4. Разиграйте диалог, заменяя выделенные слова словами в скобках.

а) — Хало, овде Гордана Павловић.
— Изволите, овде Драгица Вукадиновић.

(Александар Сидоров — Богољуб Станковић, Наталија Иванова — Милош Лажетић, Зора Јовановић — Петар Михајлов)

б) — Зашто ниси на послу?

— Време је лоше.

(у школи — Време није лепо; на универзитету — Болестан (болесна) сам; у биоскопу — Филм није интересантан; у позоришту — Заузет сам)

5. КОЛИЧЕСТВЕННЫЕ И ПОРЯДКОВЫЕ ЧИСЛИТЕЛЬНЫЕ ОТ 1 ДО 10.

Колико? «Сколько?»   Који? «Какой (который)?»

1 један, једна, једно	први (-а, -о, -и, -е, -а)
2 два, две	други
3 три	трећи
4 четири	четврти
5 пет	пети
6 шест	шести
7 седам	седми
8 осам	осми
9 девет	девети
10 десет	десети
0 нула	нулти

6. Решите примеры по модели: $1 + 2 = 3$ (Један плус два је три); $2 - 1 = 3$ (Два минус један је један).

$2 + 4 = 6$	$3 + 1 = 4$	$4 + 5 = 9$	$6 + 1 = 7$
$4 + 4 = 8$	$8 + 2 = 10$	$6 + 3 = 9$	$5 + 1 = 6$
$3 + 5 = 8$	$4 + 3 = 7$	$8 + 1 = 9$	$7 + 3 = 10$

5 — 3 = 2   10 — 3 = 8   4 — 1 = 3   8 — 4 = 4
 7 — 2 = 5   6 — 2 = 4   10 — 3 = 7   7 — 1 = 6
 9 — 9 = 0   8 — 8 = 0   7 — 7 = 0   1 — 1 = 0

7. Прочитайте и переведите диалог.

број _____ номер (телефона). По-сербски номер телефона принято называть по одной цифре: 135-468 — «један три пет четири шест осам».

— Хало. Да ли је ту Нада?

— Која Нада?

— Нада Костић.

— Не. Нада Костић није овде.

— Је ли то број 434 — 204?

— Не, ово није тај број.

— Извините, молим вас.

8. Замените номер телефона, используя номера, указанные в скобках.

— Је ли то број 434 — 204?

— Не, ово није тај број.

(152-678, 359-820, 570-134, 467-284)

9. ГЕНИТИВ (РОДИТЕЛЬНЫЙ ПАДЕЖ) ЕДИНСТВЕННОГО И МНОЖЕСТВЕННОГО ЧИСЛА СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ.

Существительные в форме родительного падежа употребляются с предлогами из, с(а) и отвечают на вопрос «откуда?»; с предлогами од «от», до «до», код «у», а также при числительных, например: један сто — два стола — пет столова.

Единственное число		Множественное число	
Номинатив	Генитив	Номинатив	Генитив
Ко? Шта?	Кога? Чера?	Ко? Шта?	Кога? Чера?
<i>Мужской род</i>			
професор	профессор-А	професори	профессор-А
студент	студент-А	студенти	студент-А
отац	оц-А	очеви	очев-А
<i>Женский род</i>			
жена	жен-Е	жене	жен-А
девојка	девојк-Е	девојке	девојк-А
<i>Средний род</i>			
село	сел-А	села	сел-А
средство	средств-А	средства	средств-А

Примечания. 1. Конечный гласный А в родительном падеже множественного числа всегда долгий. Чтобы избежать двусмысленности, в печатных изданиях иногда используется особый знак — «крышечка», сравните: од профессора «от преподавателя» — од профессорѝ «от преподавателей».

2. У многих существительных в генитиве (родительном падеже) множественного числа появляется «беглый» А (студената, девојка, средства).

3. У некоторых существительных в родительном падеже множественного числа бывает окончание -И.

10. С числительным 1 (један, једна, једно) существительные употребляются в форме номинатива, с числительными 2 (два, две), 3, 4 — в форме генитива единственного числа, а начиная с числительного 5 и со словами **колико, много, мало** — в форме генитива множественного числа. Прочитайте и постарайтесь запомнить некоторые сочетания существительных с числительными.

1 (један) студент 1(једна) студенткиња 1 (једно) средство

2 (два), 3, 4 студента

2 (две), 3, 4 студенткиње

2 (два), 3, 4 средства

Колико?, много, мало, 5... 10...

студената студенткиња средстава

1 месец «месяц» 1 година «год» 1 село

2, 3, 4 месеца 2, 3, 4 године 2, 3, 4 села

5... 10 месеци 5... 10 година 5... 10 села

1 дан «день» 1 недеља «неделя» 1 место «место»

2, 3, 4 дана 2, 3, 4 недеље 2, 3, 4 места

5... 10 дана 5... 10 недеља 5... 10 места

1 сат «час» 1 минута «минута»

2, 3, 4 сата 2, 3, 4 минуте

5... 10 сати 5... 10 минута

1 сат «часы» (механизм) 1 торба «сумка»

2, 3, 4 сата 2, 3, 4 торбе

5... 10 сатова 5... 10 торби

При указании на возраст используется конструкция с глаголом **имати**:

Колико година има дете? «Сколько лет ребенку?»

Дете има једну годину. «Ребенку 1 год»

Дете има две (три, четири) године. «Ребенку 2 (3, 4) года».

Дете има пет (7, 10...) година. «Ребенку 5 (7, 10...) лет».

11. ПРИТЯЖАТЕЛЬНЫЕ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ (отвечают на вопрос «чей?») образуются от

существительных мужского рода на согласный с помощью суффикса **-ов (-ев)**, а от существительных женского рода и мужского рода на **-а** с помощью суффикса **-ин**.

Существительные	Притяжательные прилагательные	Существительные	Притяжательные прилагательные
брат	братов	сестра	сестрин
отац	очев	мајка	мајчин
Петар	Петров	Вера	Верин
професор	професоров	Влада	Владин
Антић	Антићев	тата	татин

Примечание. Обычно этим сербским прилагательным в русском языке соответствует родительный падеж, напр.: **Милошев брат** «брат Милоша», **Горданина сестра** «сестра Горданы». Обратите внимание, что притяжательные прилагательные, образованные от имен и фамилий, пишутся с заглавной буквы: **Ово је Петров** уџбеник. То је **Верина** кућа.

12. Образуйте притяжательное прилагательное от существительного: **Нада има пријатељицу**. — **Ово је Надина пријатељица**.

Зора има ташну. Марија има књигу. Драгана има кључ. Гордана има цвет. Професорка има уџбеник. Новак има аутомобил. Страхиња има чоколаду. Лекар има лек. Професор има уџбеник.

 13. Задайте вопрос с местоимением *који* (која, које): *Нада има пријатељицу. Која ја Надина пријатељица?*

Зора има ташну. Марија има књигу. Драгана има мужа. Гордана има стан. Милош има кућу. Милан има аутомобил. Брат има чоколаду. Професор има уџбеник. Нада има сина.

14. Прочитајте и преведите дијалог.

вечерас	сегодня вечером
рођендан	день рождения
Честитам!	Поздравляю!
друштво	компания
другарица	подруга
*поклон за кога пуно	подарок для кого полно; Имам пуно посла.
шешир	шляпа
џемпер	джерпер
црн	черный
црвен	красный
диск	диск

— Хало! Овде Зора. Је ли Нада ту?
 — Здраво, Зоро. Како си?
 — Хвала, добро. Вечерас идем у биоскоп. У биоскопу је интересантан филм. Шта радиш вечерас?
 — На жалост, заузета сам. Данас је Небојшин рођендан.
 — Честитам! Колико има година?
 — Има 10 година. Овде је његово друштво: 5 друга и 4 другарице.

— Који поклон имаш за Небојшу?
 — Ту има много поклона за њега: један шешир, два џемпера. Црвени џемпер је мајин поклон, а црни џемпер је татин поклон. На столу су три књиге и пет дискова... Овај диск је Милошев поклон. Извини, сад идем. Имам пуно посла!

Согласитесь или возразите:

Тачно. — Није тачно.

Нада иде у биоскоп.
 Небојша је Зорин син.
 Данас је његов рођендан.
 У друштву је 4 друга и 5 другарица.
 На столу је 5 књига и 3 диска.
 То су Надини поклони.

15. Ответьте на вопрос по модели: *Колико година има дете? (10) — Дете има десет година.*

Колико година има твој син? (5) Колико година има његова кћерка? (2) Колико година има ваше дете? (1) Колико година има њен брат? (3) Колико година има њихова сестра? (6) Колико година има Јован? (8) Колико година има Зорица? (4)

16. Прочитајте и преведите текст.

Србија	Сербия
Црна Гора	Черногория
Европа	Европа
европски	европейский
Балкан (м)	Балканы

балкански	балканский; Балканско полуострво Балканский полуостров
*земља	страна
налазити се	находиться
сусед	сосед;
	суседни соседний
Јадран (м)	Адриатика; Јадранско
море	Адриатическое море
север	север; северни северный
југ	југ; јужни южный
запад	запад;
	западни западный
исток	восток;
	источни восточный
Србин	серб; Српкиња сербка; Срби сербы
Црногорац	черногорец; Черногорка черногорка; Црногорци черногорцы
Хрватска	Хорватия
Хрват	хорват; Хрватица хорватка; Хрвати хорваты
Босна и Херцеговина	Босния и Герцеговина
Босанац	босниец; Босанка боснийка; Босанци боснийцы (жители Боснии)
Бошњаци	босняки (мусульманское население Боснии)
Мађарска	Венгрия
Румунија	Румыния

Бугарска	Болгария
Македонија	Македония
Албанија	Албания
река	река; Дунав Дунай; Сава Сава; Морава Морава
долина	долина
брдо	гора
манастир	монастырь

Србија и Црна Гора су европске и балканске земље. Оне се налазе на југу Европе. Суседне земље су: Хрватска и Босна и Херцеговина на западу, Мађарска и Румунија на северу, Бугарска на истоку, Македонија и Албанија на југу. Срби и Црногорци говоре српски језик. Главни град Србије је Београд. Тамо су велике реке Дунав и Сава. На Дунаву су и Нови Сад, Сремски Карловци, Смедерево. На реци Морави је стари град Крушевац. Ниш је на реци Нишави. Српски манастири Раваница, Љубостиња, Дечани, Грачаница су веома лепа. Околу је дивна природа: зелене долине, брда и планине. У Црној Гори су високе планине и плави Јадран на југу. Главни град Црне Горе је Подгорица. Веома интересантни су стари градови Цетиње, Котор, Будва, Бар. Добро дошли у Србију и Црну Гору!

Одговори на питања:

- Где се налазе Србија и Црна Гора?
 Које су суседне земље на западу, северу, истоку, југу?
 Који језик говоре Срби и Црногорци?
 Који је главни град Србије?
 Каква је природа у Србији?
 Које су велике реке у Србији?

Који су стари градови и манастири у Србији?
 Каква је природа у Црној Гори?
 Шта се налази на југу Црне Горе?
 Који је главни град Црне Горе?
 Који су стари интересантни градови у Црној Гори?

 17. Переведите на сербски језик.

а) Алло, это Зора. — Привет, это Игорь. — Привет, Игорь, мама дома? — Да. Мама, к телефону! — Зора, как дела? — Спасибо, хорошо. Я звоню из кино. Почему ты не в кино? — Я очень занята, у меня полно дел.

б) Сегодня день рождения Игоря. Игорю 8 лет. У него много подарков. Красный джемпер — подарок Нады, а черный джемпер — подарок Милана. Чей это друг? — Это друг Милоша. Чья это подруга? — Это подруга Горданы. Чей это ребенок? — Это ребенок Зоры и Милоша.

в) Сербия и Черногория находятся на юге Европы и на Балканах. Столица Сербии — Белград. В Сербии есть большие реки: Дунай, Сава, Морава. На Дунае города Нови-Сад, Смедерево, на реке Мораве — Крушевац. В Сербии много монастырей, а вокруг — чудесная природа. На юге Черногории находится голубое Адриатическое море. Там есть старинные красивые города. Столица Черногории — Подгорица.

 18. Перепишите латиницей задания 12, 13, 15.

19. Dobro došli u Srbiju i Crnu Goru!

Прочитайте диалог.

Na aerodromu

— Dobro jutro. Vaš pasoš, molim.

— Доброе утро. Пожалуйста, ваш паспорт.

— Izvolite. Ja sam državljani (državljanka) Rusije.

— Пожалуйста. Я гражданин (гражданка) России.

— Koliko ostajete u Srbiji i Crnoj Gori?

— Как долго вы будете жить в Сербии и Черногории?

— Deset dana.

— 10 дней.

— Je li to vaš kofer? Imate li nešto za carinu?

— Это ваш чемодан? У вас есть что-нибудь для таможенного досмотра?

— U koferu su stvari za moju ličnu upotrebu.

— В чемодане мои личные вещи.

— Izvolite pasoš. Hvala i srećan put.

— Вот ваш паспорт. Спасибо и счастливого пути.

Переведите реплики пассажира на сербский язык.

Vaš pasoš, molim.

Пожалуйста.

Koliko dugo ostajete u Srbiji i Crnoj Gori?

Десять дней.

Imate li u koferu nešto za carinu?

В чемодане мои личные вещи.

Izvolite pasoš.

Прочитайте диалог.

Na šalteru za informacije

Recite!	Скажите!
dolaziti	прибывать
avion	самолет
kasniti	опаздывать
počinjati	начинать, начинаться
ukrcavanje	посадка

— Recite, molim vas, kad dolazi avion iz Beograda?

— Avion iz Beograda kasni.

— Kad odlazi avion za Tivat?

— U 10.05 (deset i pet).

— Kada počinje ukrcavanje na let broj...?

— U 9 (devet).

Вставьте нужные по смыслу слова.

Recite, molim vas, kad... avion iz Beograda?

Kad... avion za Tivat?

Kada počinje... na let broj...?

Словарь

Албанија	Албания
Балкан (м)	Балканы; Балканско полуострво Балканский полуостров
Босна и Херцеговина	Босния и Герцеговина
брдо	гора
број	номер; број телефона номер телефона

Бугарска	Болгария
ветар	ветер
вечерас	сегодня вечером
*врх	1. верх; 2. вершина
*година	год
грло	горло
дан	день
два (две)	два (две)
девет	девять
девети	девятый
десет	десять
десети	десятый
диск	диск
долина	долина
дрво	дерево
другарица	подруга
други	второй, другой
друштво	общество
дувати	дуть
Европа	Европа
Европски	европейский
запад	запад
заузет	занят
звати (зовем)	1. звать; 2. звонить по телефону
*исток	восток
ићи (идем)	идти, ходить, ехать, ездить
један (једна, једно)	один (одна, одно)
југ	юг
киша	дождь; киша пада дождь идет
кишобран	зонт (от дождя; сравните: сунцобран зонт от солнца)

код (кога, чега)	у; код куће дома
крв	кровь
крст	крест
лош	плохой
Македонија	Македония
Мађарска	Венгрия
месец	месяц
минут (м), минута (ж)	минута
*недеља	1. неделя; 2. воскресенье
одмах	сразу
осам	восемь
осми	восьмой
пет	пять
пети	пятый
*поклон (за кога)	подарок
посао	работа
први	первый
*прст	палец
пун	полный
рођендан	день рождения
Румунија	Румыния
*сам (сама)	один (одна)
сат	1. час; 2. часы
север	север
седам	семь
седми	седьмой
смрт	смерть
Срби	сербы; Србин серб ; Српкиња сербка
срце	сердце
телефонирати	звонить по телефону
*трг	площадь
трећи	третий
три	три
ћао	чао, пока

хало	алло
Хрват	хорват; Хрвати хорваты; Хрватица хорватка
Хрватска	Хорватия
црвен	красный
црн	черный
чекати	ждать
четврти	четвертый
честитати	поздравлять
четири	четыре
џемпер	джерсер
шест	шесть
шести	шестой
шешир	шляпа